

Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 31 mars 1936 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nybyggnad för statens väginstitut.

(4:e avd.)

I den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1936 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 har Kungl. Maj:t (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 47) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bliva riksdagen förelagd, till nybyggnad för statens väginstitut för budgetåret 1936/1937 beräkna ett reservationsanslag av 250,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 28 februari 1936 dagtecknad proposition, nr 178, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* till nybyggnad för statens väginstitut under utgifter för kapitalökning och rubriken statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av automobilskattemedel, av 250,000 kronor, *dels ock* medgiva, att för enahanda ändamål må, i den mån så erfordras, användas den vid utgången av innevarande budgetår kvarstående reservationen å det för samma budgetår under sjätte huvudtiteln anvisade anslaget till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.

Statens väginstitut, vars verksamhet omfattar forskning, experiment och undersökningar beträffande olika vägtyper och vägmateriel samt rörande vägtrafiken och dess inverkan på vägarna, är för närvarande inrymt huvudsakligen i statens provningsanstalts byggnad vid Drottning Kristinas väg i närheten av tekniska högskolan, medan institutets väggeologiska forskning är förlagd till Sveriges geologiska undersöknings lokaler i Frescati.

I skrivelse den 13 november 1935 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till uppförande av nybyggnad för institutet. Enligt det framlagda förslaget, som sammanhänger med den av 1934 års riksdag i princip beslutade omorganisationen av institutet samt uppgjorts med utgångspunkt från att visst samarbete skall komma att anordnas mellan institutet och tekniska högskolan, skulle i nybyggnaden — vilken är avsedd att förläggas vid sydvästra sidan av Drottning Kristinas väg mellan tekniska högskolans studentkårs kårhus och statens provningsanstalts byggnad och på mark, som förvaltas av djurgårdsförvaltningen — även beredas erfor-

derliga utrymmen för högskolans laboratorieundervisning i vägbyggnad. I överensstämmelse härmed skulle i den föreslagna byggnaden, till vilken preliminära ritningar upprättats av f. d. professorn E. J. Lallerstedt, inrymmas lokaler för övningslaboratorier (för de studerande vid högskolan), ett fysiskt- mekaniskt väglaboratorium för tillverkning och provning av bituminösa beläggningssmassor, ett kemiskt väglaboratorium för kemiska undersökningar av vägmateriel, ett väggeologiskt laboratorium för tjäl-, grus- och jordartsundersökningar, en mindre verkstad för tillverkning och reparation av provnings- och andra apparater, ett magasin, lokala förråd samt kontors- och studierum, arkiv, bibliotek, toalett- och klädrum m. m. Byggnaden skulle uppföras i fyra våningar, därvid angivna lokaler skulle inrymmas i bottenvåningen samt våningarna en och två trappor upp. Vindsvåningen, som icke är avsedd att inredas nu, skulle göras så hög och förses med sådana fönster, att i densamma vid eventuellt kommande behov ytterligare lokaler kunde inredas.

Över det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslaget hava utlåtanden avgivits av *byggnadsstyrelsen*, *riksmarskalksämberet* och *styrelsen för tekniska högskolan*, varjämte *styrelsen för statens provningsanstalt* inkommit med en skrivelse i ämnet.

Departementschefen har till en början erinrat om att frågan om den närmare utformningen av statens väginstitutts omorganisation alltjämt vore föremål för utredning samt att det med hänsyn härtill icke vore möjligt att, såsom vid frågans behandling år 1934 förutsattes, för 1936 års riksdag framlägga förslag i detta ämne. I anslutning härtill har departementschefen vidare anfört:

De förhållanden, under vilka väginstitutets arbete för närvarande bedrives, lämna — på sätt framgår av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse — mycket övrigt att önska. Institutets arbetslokaler hava måst förläggas till olika och långt från varandra liggande byggnader och äro därjämte i och för sig föga ändamålsenliga samt otillräckliga och trånga. För de vidgade arbetsuppgifter, som följa av institutets anknjtning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, synas ökade och mer ändamålsenliga arbetslokaler för institutet nödvändiga.

Redan av hänsyn till institutets nuvarande lokalförhållanden och arbetsuppgifter synas alltså starka skäl tala för att nya lokaler snarast beredas detsamma. Härtill kommer emellertid det ytterligare behov av utrymmen, som föranledes av det planerade samarbetet med tekniska högskolan. Ehuru utredningen rörande detta samarbete ännu icke hunnit slutföras, synes frågan dock, på sätt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, hava kommit så nära sin lösning, att i sakens nuvarande läge lokalfrågan kan lösas med utgående i stort sett från den form av samarbete, som högskolans lärarkollegium förordat. Enighet synes också råda därom, att det förslag till nybyggnad, som nu föreligger till prövning, ej föregriper det slutliga resultat, vartill det fortsatta utredningsarbetet kan leda.

Departementschefen, som alltså funnit sig böra tillstyrka, att åtgärder redan nu vidtagas för beredande av nya lokaler för väginstitutet, har rörande det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda nybyggnadsförslaget anfört följande:

Det framlagda förslaget till nybyggnad, sådant det slutligen utformats, har i allt väsentligt tillstyrkts av de i ärendet hörda myndigheterna och institutionerna. Den för nybyggnaden föreslagna platsen synes vara lämplig icke minst med hänsyn till de uppgifter i samarbete med tekniska högskolan, som väginstitutet kan komma att erhålla. Jag förutsätter, att de av styrelsen för statens provningsanstalt anförda önskemålen i fråga om byggnadens förläggning inom området såvitt möjligt skola tillgodoses.

Riksmarskalksämberet har framfört krav på ersättning till djurgårdsfonden för vissa hyresinkomster, varom djurgårdsförvaltningen på gund av ifrågavarande anläggning skulle gå miste, med ett kapitaliserat belopp av 17,375 kronor. Till detta yrkande är jag icke nu beredd att taga ställning. Medel för ändamålet synas emellertid böra inräknas i det anslag, som erfordras för ifrågavarande nybyggnad, varefter det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter verkställd ytterligare utredning träffa avgörande i fråga om den ersättning, som kan befinnas böra utgå. Mot de i övrigt från djurgårdsförvaltningens sida uppställda villkoren har jag icke funnit något att invända.

De föreliggande ritningarna till nybyggnaderna hava icke givit mig anledning till erinran. Utarbetandet av detaljritningarna för byggnaden bör givetvis ske i samråd med tekniska högskolans lärarkollegium, i vad byggnaden kan komma att beröra högskolans intressen.

Byggnadskostnaderna hava beräknats till 354,000 kronor, vartill skulle komma ett belopp av 25,000 kronor för erforderlig utrustning. På sätt byggnadsstyrelsen framhållit hava kostnaderna för gas-, vatten- och värmeledningar därvid beräknats under förutsättning, att dessa ledningar skulle anslutas till blivande ledningar för laboratoriebyggnad för bergs- och mekaniska sektionerna vid tekniska högskolan och att denna laboratoriebyggnad skulle uppföras samtidigt med väginstitutets byggnad. Då enligt vad jag erfarit nämnda laboratoriebyggnad icke är avsedd att nu komma till utförande, bör enligt byggnadsstyrelsen den beräknade kostnaden ökas med 6,000 kronor. För gårdsplanens iordningställande bör beräknas en kostnad av 7,000 kronor. Härtill kommer ytterligare det belopp, som kan behöva tillföras djurgårdsfonden, av intendenten för Djurgården beräknat till 17,375 kronor. Totalkostnaden för nybyggnaden skulle sålunda komma att uppgå till i runt tal 410,000 kronor. Emellertid torde, på sätt byggnadsstyrelsen anført, med beviljandet av medel för de till 25,000 kronor beräknade kostnaderna för dragskåp, laboratorieskåp m. m. böra anstå till ett senare budgetår. Det för nästa budgetår erforderliga beloppet skulle alltså uppgå till i avrundat belopp högst 385,000 kronor.

Såsom i statsverkspropositionen förutsatts, torde för ifrågavarande ändamål böra under utgifter för kapitalökning och rubriken statens allmänna fastighetsfond upptagas ett reservationsanslag av 250,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel. Därjämte torde, likaledes på sätt i statsverkspropositionen förutsatts, det för innevarande budgetår av automobilskattemedel anvisade anslaget till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten böra disponeras för enahanda ändamål. Såsom under årets sjätte huvudtitel (punkt 18) meddelats, finnes visserligen å anslaget disponibelt endast ett belopp av 129,500 kronor, vadan alltså det totala medelsbeloppet skulle komma att uppgå till 379,500 kronor. Jag förutsätter emellertid, att nu ifrågavarande kostnader skola kunna hållas inom ramen av detta belopp.

Under hänvisning till utredningen i ärendet tillstyrker utskottet, att den föreslagna nybyggnaden för statens väginstitut må komma till utförande.

Utskottet.

Den för förslaget genomförande beräknade totalkostnaden, 385,000 kronor, har av departementschefen ansetts kunna begränsas till ett belopp av 379,500 kronor. Härav skulle ett belopp av 129,500 kronor utgå från det för innevarande budgetår under sjätte huvudtiteln beviljade anslaget till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, medan återstoden, 250,000 kronor, nu skulle anvisas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *nybyggnad för statens väginstitut* under utgifter för kapitalökning och rubriken statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av automobilskattemedel, av 250,000 kronor;

b) medgiva, att för enahanda ändamål må, i den mån så erfordras, användas den vid utgången av innevarande budgetår kvarstående reservationen å det för samma budgetår under sjätte huvudtiteln anvisade anslaget till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.

Stockholm den 31 mars 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 66.